

HOLISTIC

HEALTH

PUBLIC HEALTH

Holistik Yaklaşım ve Halk Sağlığı Felsefesi

Prof. Dr. Haydar Sur

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ

Holistik Sağlık Anlayışı

- Holistik Sağlık Anlayışının evrensel bir tanımı yoktur
- Sosyal ve ekonomik olarak üretken bir yaşam sürme becerisini etkileyebilecek ne varsa onun üzerine gider
- Holistik-analizle yani parçalara ayrılmaktan ziyade bütünlerle ilgilenir
- Evrenle baş başa barış içinde yaşama anlayışı
 - Hastalıkların teşhis ve tedavisi bu kadar iyileşirken hastalık halleri neden gittikçe artıyor?
 - Hastalıklara ve tedavilere ödemeler artıyor
 - Sadece yaşlanma dersek, bir soru daha geliyor, neden yaşlandıkça bazıları hastalanırken bazıları hastalanmıyor?

İşlevsel Bozukluk

- "İşlevsel bozukluğa" sebep nedir?
- Bazı semptomları ve işlevsel yetersizlikleri olan ancak hastalıklarını adlandıramadığımız durumları nasıl açıklayacağız?
- Tüm kliniklere ayaktan başvurusunu ilk kez yapmış tüm hastaların %20'sini işlevsel bozukluk diye kaydediyoruz
- *Fibromiyalji, migren, kronik yorgunluk sendromu, kronik bölgesel ağrı sendromu, kalp dışı göğüs ağrısı, irritabl bağırsak sendromu, vb.*

Holistik Yaklaşım

- Holistik yaklaşım, **sağlık** (health) ve **zindeliğin** (well-being) tüm yönlerine bakar
- Tüm vücut için ideal sağlığı elde etmeyi amaçlar
- Dengeli yaşam ve çevreyle uyum, içsel enerji salınımı vb. bir çok henüz tam alışmadığımız kavramları dile getirir

CEA Winslow'un Halk Sağlığı Tanımı, 1920

(kısa versiyonu)

“organize toplumsal çabalarla hastalıkları önleme, yaşamı uzatma, sağlığı geliştirme ve verimliliği artırma bilim ve sanattır.”

“the science and art of preventing disease, prolonging life and promoting health and efficiency through organized community effort.”

Charles-Edward Amory Winslow

Prof. C.E. A. Winslow

Source: CEA Winslow, 1920.

Doğum: 4 Şubat 1877, Boston, Massachusetts, ABD

Ölüm: 8 Ocak 1957, New Haven, Connecticut, ABD

Eğitim: Massachusetts Teknoloji Enstitüsü

Kurduğu Şirketler: Yale School of Public Health

Halk Sağlığı (IOM), 1988

“Halk sağlığı, toplum olarak bizim elbirliğiyle insanları daha sağlıklı hale getirmek için yaptığımız şeylerin adıdır.”

“Public health is what we, as a society, do collectively to assure the conditions in which people can be healthy.”

Source: Institute of Medicine Report (IOM).

*THE FUTURE OF PUBLIC HEALTH. Washington DC:
National Academy Press. 1988.*

Halk Sağlığı mı Tıp mı

■ Halk Sağlığı

- Topluma yönelik
- Hastalıkları önlemeye odaklı
- Sağlığın geliştirilmesi
- Müdahaleleri;
 - Çevreye
 - İnsan davranışlarına
- Kamu hizmeti (Az bir kısım özel)

■ Tıp

- Bireye yönelik
- Teşhis esaslı
- Tedaviye odaklı
- Müdahalesi;
 - Tıbbi hizmet
- Kamu hizmeti de olabilir özel de

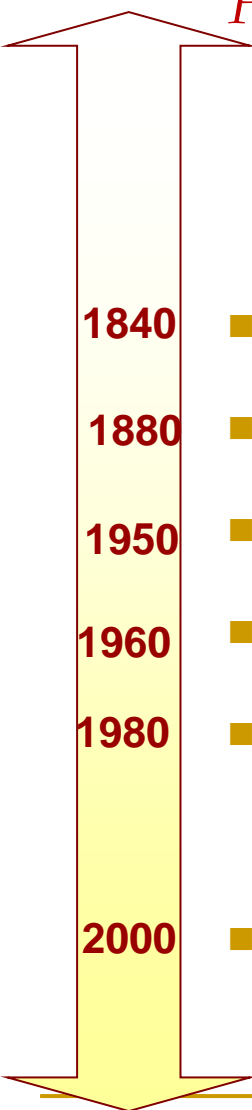

Sağlık hem sosyal hem de bireysel sorumluluk alanı haline geldi

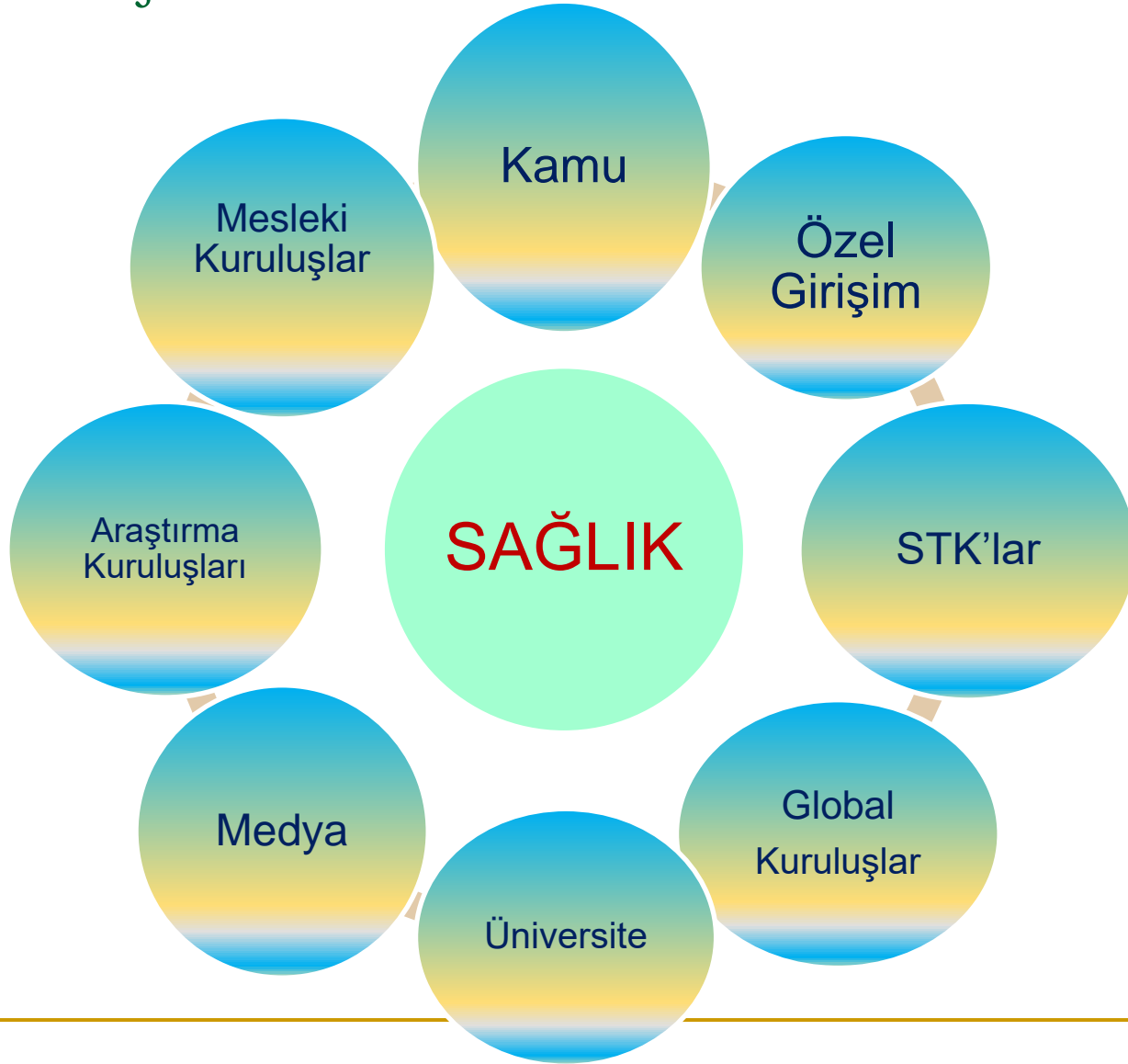

Sebeplerin Sonuç Teorilerinde Değişim

Halk Sağlığını Kötüleştirmede Nelerin Etkisi Var?

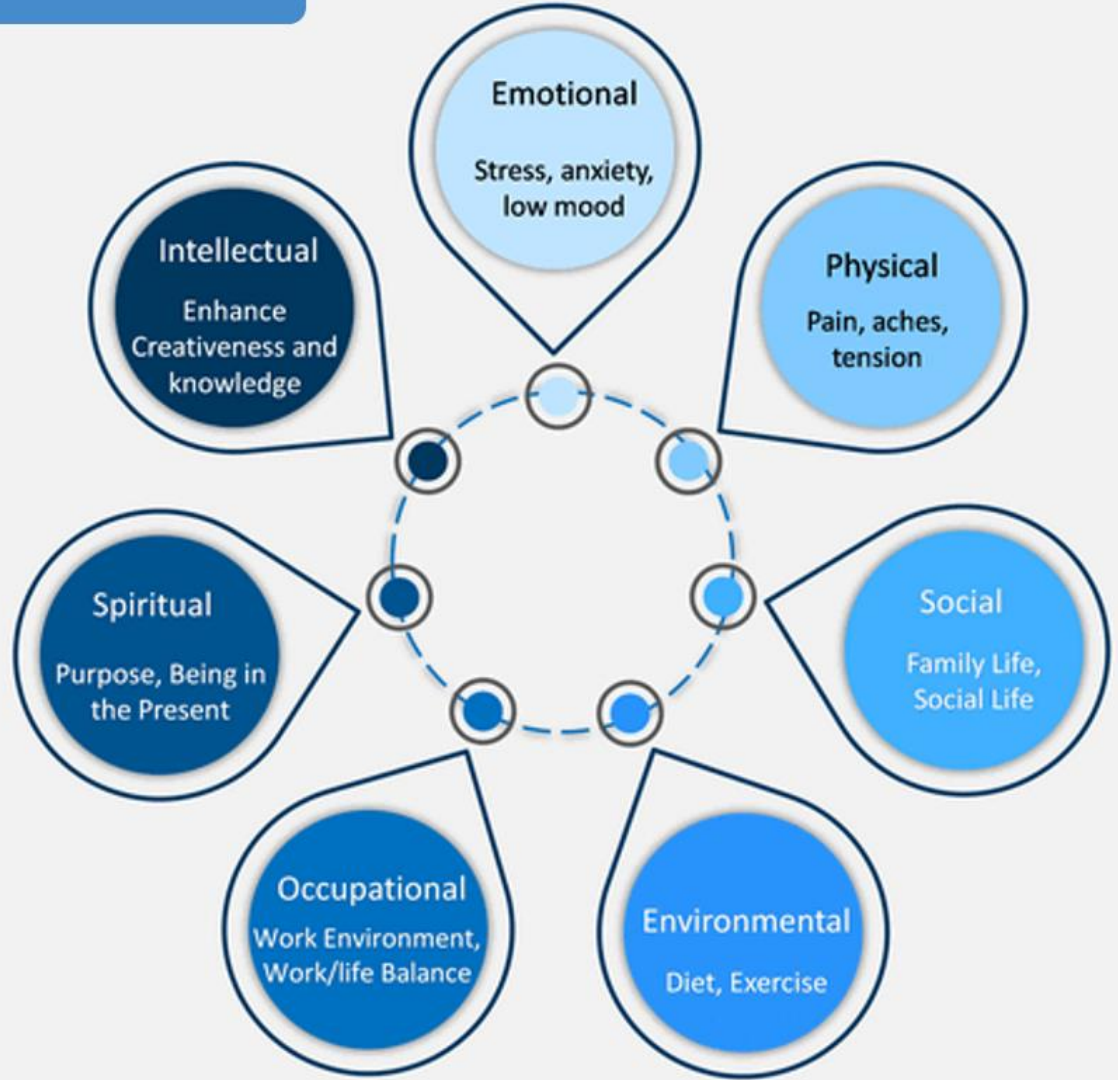
-
- 1840 ■ Miyasma, uzayın üst katları (ether)
 - 1880 ■ Kötü yaşam koşulları, ahlaksızlık (sanitation)
 - 1950 ■ Tek hastalık, tek sebep (germ teorisi)
 - 1960 ■ Tek sebep, çok hastalık (tütün)
 - 1980 ■ Çok sebep, çok hastalık (geribildirim mekanizması yok)
(sosyal epidemiyoloji)
 - 2000 ■ Bozulmaların dinamik geribildirimi, yaşam koşulları, kamu gücü (sindemi)

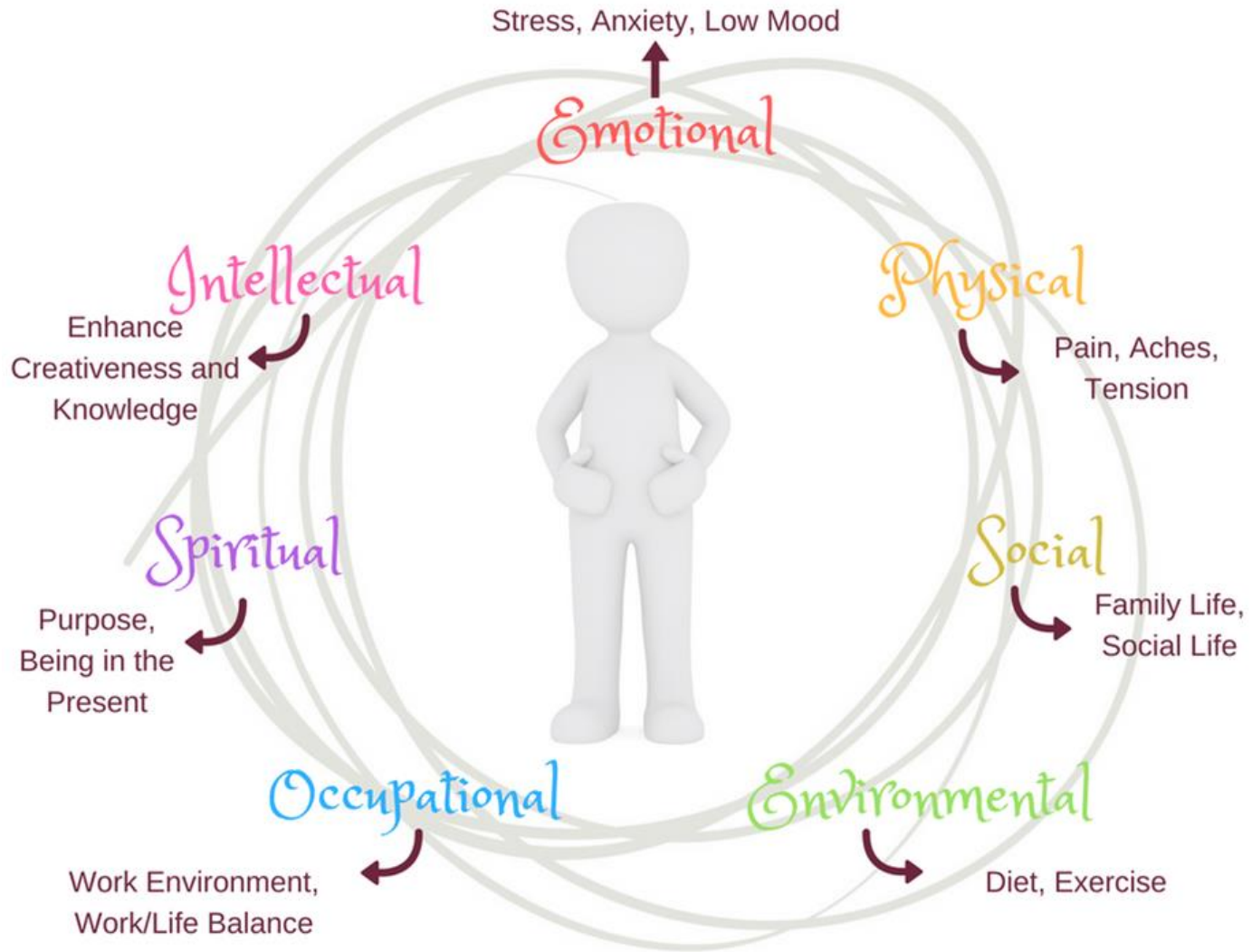
PAYDAŞLAR

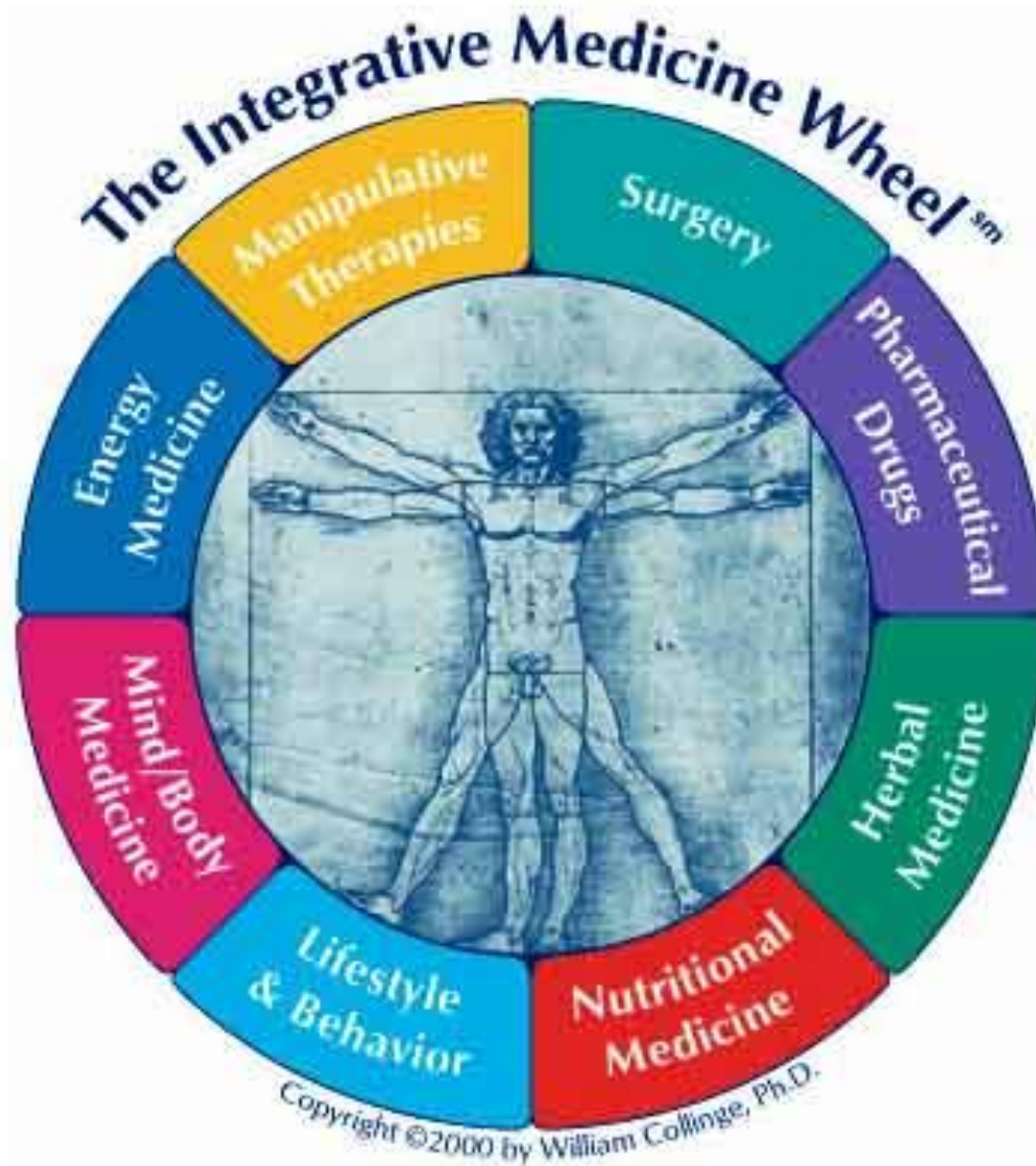

Halk Sağlığı Anlayışında Holistik Yaklaşım

- Fiziksel
- Sosyal
- Çevresel
- İşyeri ve mesleki
- Ruhsal ve manevi
- Akıl ve mantıksal
- Duygusal

Holistik Kavramlara Holistik Çözümler

Halk Sağlığından Bir Örnek: Çevresel Sağlık Riskleri

- Hem açık hem de kapalı hava kirliliği ile ilgili olanlar
- Su kirliliği ile ilgili mikroorganizmalar ve kimyasallar
- Gıda kontaminasyonu,
- Tüketici ürünlerinin sağlığa zararından doğan riskler
- Bunlar kabaca **kimyasal, fiziksel, biyolojik ve psikososyal** riskler diye sınıflanmakta ve çok geniş bir yelpazeyi kapsamakta

- Akut bulaşıcı hastalıklardan kansere ve diğer kronik koşullara ve yaralanmalara, akut/kümülatif travmalara kadar uzanıyor
- Bu risklerin bir kısmına gelişmiş halk sağlığı sürveyans sistemleri bulunuyor

Halk Sağlığından Bir Örnek; Pestisitler

- Tarım işçilerinin pestisit maruziyeti (iş sağlığı gözetimi)
- Tarımda toprak ve su kirliliği (çevre sağlığı gözetimi)
- Meyve ve sebzelerin pestisit kontaminasyonu (gıda gözetimi)
- Kapsamlı bir yaklaşım gerekir

Halk Sağlığından Bir Örnek

- Maruz kalanların/risk altındakiilerin özellikleri belirlenebilir
- Belirli riskler açısından nüfus verilerinin ek analizleri yapılabilir
- Bu ek analizler, örneğin, belgelenebilir çevresel adaletsizlikleri ortaya çıkarabilir
- Toplumun sosyal katmanları ile ilişkilendiren sonuçlar ortaya çıkar
- Böyle kapsamlı bir sistem, önlemeye yönelik koordineli yaklaşımları kolaylaştırır ve belirli sorunların kontrolünü sağlar
- Halk sağlığı, çevre ve diğer kurum ve kuruluşlar arasında entegre bir çalışmayı kolaylaştırır

Halk Sağlığından Bir Örnek

- Birlikte çalışma ile pestisit maruziyetini ele alınca iş ortamında ve gıdada devlet tarafından sağlık, emek, tarım ve çevre
- koruma vb. kuruluşlar (kamu ve özelde) işbirliğine girer ve risk kontrol altına alınır
- **Halk sağlığına holistik yaklaşım gerekli!**

Teşekkür...

haydar.sur@uskudar.edu.tr

